

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV. Quatuor rationes à priori

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

disproportio inter potentias naturales animæ, & objecta supernaturalia, quæ non poterat tolli aut vinci, nisi per gratiam efficacem. Unde S. Doctor infra quæst. 62. art. 2. ad 1. dicit quod *Converti ad beatitudinem ultimam; homini quidem est difficile, & quia est supra naturam, & quia habet impedimentum ex corruptione corporis, & infectione peccati. Sed Angelo est difficile, propter hoc solum quod est supernaturale.*

177 Ex quibus liquet, doctrinam quæ divinorum decretorum & auxiliorum efficaciam, ad statum innocentie hominum & Angelorum extendit, Thomisticam esse, subindeque Augustinianam: nam ut rectè discurret Caramuel in Theologia fundamentali, Thesi 3. impertinenti 4. de doctrina Augustini: *Qui dicit intellectum à D. Thoma Augustinum, Thomam non legit; vix enim articulus in toto opere, qui Augustini autoritate careat. Qui lectum quidem, non tamen intellectum asserit, Thomam Angelicâ mente præditum negat, & ab universa Ecclesiâ pietate deficit, Thomam ANGELICI DOCTORIS nomine condecorantis. Qui Thomam ait legisse, & intellexisse Doctoris divini volumina, voluisse tamen illum in partes suas vel invitum trahere, in Angelicâ Doctoris personam & doctrinam est impius.* Immeritò ergo dixit Janfenius loco suprà citatò: *Eos qui medicinalem Christi gratiam sic defendere conantur, ut eam in prædeterminationem physicam transforment, omni status hominum lapsorum & innocentium, ex vi causæ primæ, & indifferentiæ voluntatis necessariam, magis esse Aristotelicos, quàm Augustinianos: cum plura utriusque S. Doctoris, Augustini & Thomæ, pro hac sententia, adduxerim testimonia. Imò potius qui gratiam libero arbitrio in statu innocentie subiciunt, & bona Angelorum & primorum parentum opera, ac merita, non fuisse à Deo specialiter donata, & à gratia liberum arbitrium applicante, in eis facta; nec Augustiniani, nec Thomistæ, sed Bajani dicendi sunt: cum inter damnatas à Pio V. & Gregorio XIII. Michaëlis Baij propositiones, ista primum locum obtineat: *Nec Angeli nec primi hominis adhuc integri merita, rectè vocantur gratia.**

§. IV.

Quatuor rationes à priori.

178 **N**ostre sententiæ non solum favet auctoritas SS. Patrum, sed plures etiam rationes efficaces eam demonstrant.

Prima & principalis fuitur ex generali subordinatione, & dependentia causæ secundæ à prima in operando; quæ sine decreto efficaci & concursu prævio nequit subsistere, ut fusè demonstrant nostri Thomistæ in Philosophia, & in Tractatu de auxiliis. Sic ergo potest formari argumentum. Homo & Angelus in quocumque statu considerati, debent subordinari Deo in operando, seu ab illo constitui in ratione principii actualis suarum operationum, tam naturalium quàm supernaturalium: Atqui secluso concursu prævio & gratiâ efficaci, non possunt Deo subordinari in operando, nec ab illo constitui in ratione principii actualis suarum operationum: Ergo pro omni statu, homo & Angelus indigent concursu prævio, & gratiâ efficaci ad operandum. Major patet, minor probatur. Angelus vel homo in statu innocentie non poterant constitui in ratione principii actualis suarum operationum supernaturalium, per concursum simultaneum ordinis supernaturalis, nec per auxili-

um sufficiens ejusdem ordinis: Ergo sublatò concursu prævio, & gratiâ efficaci, non poterant subordinari Deo in ratione principii actualis. Consequentia patet, Antecedens, quantum ad utramque partem, probatur. Cum principium actuale operationis sit quid prævium illâ, prioritate saltem naturæ, & habeat cum ea indissolubilem nexum, constitutum illius debet etiam hæc duo habere: id est prioritate naturæ operationem antecedere, & cum ea indissolubilitate connecti. Unde cum concursus simultaneus non sit prior operatione prioritate naturæ, & auxilium sufficiens non habeat cum ea nexum indissolubilem, sed frequenter ab illa separatim manifestum est, quod Angelus & homo in statu innocentie, non poterant constitui in ratione principii actualis operationum supernaturalium, per gratiam sufficientem, vel per concursum simultaneum ordinis supernaturalis, quem gratiam coefficientiæ & cooperationis appellant, sed solum per concursum prævium, & gratiam efficacem.

Secunda ratio petitur ex principiis suprà art. 2. §. 1. statutis: Libera enim determinatio voluntatis Adami & Angelorum in statu innocentie, cum esset quædam entitas creata, vel saltem quidam modus & formalitas entis, non poterat subterfugere divinam causalitatem, quæ est universalissima, & se extendit ad omne ens, omnesque modos & formalitates entis: Sed Deus non potest liberam voluntatis creatæ determinationem causare per decretum, vel auxilium purè indifferens, & liberi arbitrii determinationem & consensum expectans, sed tantum per decretum & auxilium de se efficax, & determinationem voluntatis creatæ, prioritate saltem naturæ antecedens, ut ibidem ostendimus: Ergo decreta & auxilia efficaciam, non solum pro statu naturæ lapsæ, sed etiam pro statu integritatis & innocentie, admittenda sunt.

Tertia ratio fuitur ex D. Thoma 3. contra Gent. cap. 15. ubi sic ait: *Omne quod de se est variabile, ad hoc quod figatur in uno, indiget auxilio alio: jus movens immobilis: Sed liberum arbitrium Adami & Angelorum in statu innocentie, erat mobile, & vertibile, ac variabile à bono in malum, & sicut Bilancis in equilibrio constituta, nullus globi rotundissimi in planitie perfectissima, versat omnem partem æq. mobilis, inquit Janfenius de gratia primi hominis & Angelorum cap. 14. Ergo ut determinaretur ad bonum, & in eo perseveraret, & firmaretur, indigebat speciali Dei auxilio. Unde Augustinus in Enchir. cap. 106. *Non sufficiebat liberum arbitrium iustitia retinenda, nisi participatione immutabilis boni, divinum adiutorium præberetur.**

Quarta ratio petitur ex perfectione status innocentie: Theologi enim, hujus florentissimi status felicitatem describentes, docent cum D. Thoma, illum in eo præcipuè sitam fuisse, ut inferiora superioribus subderentur, & superiora inferioribus dominarentur. Ex quo inferuntur eo statu partem inferiorem superiori, & superiorum Deo perfectè subjectam fuisse. Cum ergo gratia illius status esset multò perfectior naturæ, eamque multis partibus superaret, debebat, juxta hunc præclarum ordinem à divina sapientia institutum, libero arbitrio præesse ac dominari, non verò ei subjici & ancillari. Verum hunc præclarum ordinem everit Janfenius, gratiam enim status innocentie ponit ad pedes naturæ, & illam

lam subiecit libero arbitrio Adami & Angelorum. Dominæ ancillam, & Agar Saræ dominatrix facit; & intelligentiam motricem, nutum & determinationem liberi arbitrii expectantem. Nam lib. 3. de gratia Salvatoris cap. 3. loquens de statu innocentie, dicit quòd in illo voluntas erat plenissime sui ipsius in utramque partem dominata, cujus nutus quidquid habituum, vel gratiarum, vel adjuvorum intrinsecus, vel extrinsecus addere, abesse faceret submittere, & ab illius veluti Angelorum, vel ad fluxum operi conferendum, ipsa annuente raperetur. Quibus verbis gratiam statim innocentie, & quasi paralyticam Angelum exhiberet arbitrium, veluti alterum Angelum exhiberet, cujus impulsio & motio illa expectare debebat. Quod quàm absurdum sit, & deoprens nobilitati & excellentie divinæ gratiæ, quæ non videat? Certè si vera esset hæc doctrina Jansenii, sequeretur quòd status naturæ lapsæ quo versamur, honorabilior esset ac facilius nobilitior divinæ gratiæ, quàm status integritatis & innocentie, in quo Angeli & Adam creati sunt. Nam in hoc miserimo statu corruptionis & infirmitatis, gratia secundum Jansenium non subditur libero arbitrio quantum ad efficaciam & usum, sed potius illud sibi subiecit, eique dominatur & præest, nec ejus determinationem & motum expectat, sed veluti alia intelligentia motrix, illud fortiter & suaviter movet, impellit, & applicat ad agendum. Contra verò in statu innocentie, illa erat subdita libero arbitrio Adami & Angelorum, & ab eo dependens quantum ad efficaciam & usum, cujusque nutum, determinationem, & applicationem expectans. Et ut loquitur Jansenius in libro de gratia primi hominis cap. 15. *Adjuviorum collatum Adamo in statu innocentie, quantumque fuerit excellentia, non ad actum voluntatem concitavit, sed ab illa concitatum fuit: Ergo &c.*

§. V.

Variis absurdis & inconvenientibus, sententia Jansenii rejellitur.

Plura sunt absurda & inconvenientia quæ sequuntur ex Jansenii sententia, sed ea præcipua sunt, quæ ipse urget, contra Molinæ gratiam sufficientem, & à voluntate creata suspensam, quæ nequeunt admitti etiam de Angelo & homine stante.

In primis enim, si in statu innocentie, Angelis & primis parentibus non fuit necessarium auxilium speciale ad resistendum tentationi, & perseverandum in bono, sequitur quòd Adam, & Angeli stultè egissent, si ad Deum in tentatione recurrissent, & ab illo petissent auxilium ad resistendum tentationi, & in bono perseverandum: Consequens est falsum. Ergo & Antecedens. Sequela Majoris probatur ex Augustino libro de natura & gratia cap. 18. *Quid enim, inquit, stultius quàm orare ut facias quòd habes in tua potestate?* Atqui juxta Jansenium, Adam, & Angeli, ratione auxilii sufficientis à Deo collati, habebant plenissimam potestatem ad resistendum tentationi, & actu perseverandum, ita ut nullum aliud donum, vel auxilium esset à Deo expectandum: Ergo stultè orassent Deum, & ad illum in tentatione recurrissent.

Falsa autem Minoris probatur, tum ex D. Thoma 1. parte quest. 94. art. 4. ad 5. ubi docet,

Tom. I.

A Adamo non fuisse collatum auxilium ad resistendum tentationi, quia non habuit recursum ad Deum pro illo obtinendo. Tum etiam quia Deus poterat dare Adamo auxilium quo perseveraret actu, & tentationi resisteret: quis hoc neget? Quis (inquit Augustinus) audeat dicere, aut credere, ut neque Angelus, neque homo cad. ret, in Dei potestate non fuisse? Ergo Adam non egisset stultè, sed prudenter & sapienter, petendo à Deo tale auxilium.

B Addo quòd, præceptum orationis est naturale, obligans proinde pro omni statu: si autem aliquando obligavit Adamum & Angelos, tunc maximè cum debebat finiri via Angelorum, & dum Adamum urgebat tam gravis tentatio, ex cujus consensu sibi & toti generi humano tam grave damnum erat illaturus. Unde Gelasius Papa in dictis adversus Pelagianam hæresim: *Si in ipsis primis hominibus, dum sua minimè felicitate confidunt, & tantam Dei gratiam in vacuum recipientes, non orando (quod utique nusquam fecisse referunt) nec de præceptis gratias referendo, nec ut eadem intemperate durarent, incolumes consistere nequiverunt, quàm magis post pravaricationis ruinam, in qua malà sui confidentia, Creatorem nullatenus inquirendo, lethaliter inciderunt, absque divino munere, suis viribus vel agere non possunt, sine quo nec integri persistere valuerunt?*

C Secundo sequitur quòd Angeli boni non debuissent magis gratias agere Deo, propter actualem eorum perseverantiam, quàm mali qui non perseveraverunt: Sed hoc absurdum est, & repugnans Scripturæ, & SS. Patribus supra relatis: Ergo &c. Sequela probatur: Ille non debet magis gratias agere quòd actu perseveraverit, qui ad perseverandum actu non habuit aliquod donum vel auxilium speciale, quòd non habuerit non perseverans: Sed juxta principia Jansenii, Angeli perseverantes nullum habuerunt donum vel auxilium speciale ad perseverandum, quòd non habuerunt non perseverantes: Ergo pro actuali perseverantia, non Deo, sed libero arbitrio, gratias agere debuerunt. Ut enim ait Augustinus Epist. 107. *Non gratias Deo agimus, sed nos agere fingimus, si unde illi gratias agimus, cum facere non putamus.* Et S. Bruno in Comment. super Epist. ad Romanos, folio 4. *Gratias agere, est totum Deo tribuere: quomodo autem totum Deo tribuerent, qui bonum usum gratiæ à se haberent?*

D Tertio sequitur discretionem bonorum & malorum Angelorum non fuisse à gratia, sed à natura; nec à Deo, sed à libero arbitrio: Consequens est falsum, ut constat ex Augustino, & aliis SS. Patribus §. præcedenti relatis: Ergo & Antecedens. Sequela Majoris est evidens; ut enim supra arguebamus contra Molinam & alios Recentiores, discretio perseverantis à non perseverante, peti non potest ex eo in quo illi conveniunt & sunt æquales: sicut differentia equi ab homine, non potest sumi à gradu generico animalis, in quo univocè conveniunt. Sed juxta principia Jansenii, Angeli perseverantes & non perseverantes, fuerunt æquales in auxiliis gratiæ, & inæquales solum in bono vel malo usu liberi arbitrii: Ergo discretio bonorum & malorum Angelorum, non fuit à gratia, sed à natura; nec à Deo, sed à libero arbitrio.

E Quarto sequitur quòd Angeli boni habuissent à Deo solum possibilitatè perseverandi & bene

Ooo

ope-

14. de Civitate cap. 17.

Tomo 2. Concilii pag. 257.

183.

184.

Art. 2. §. 2.

185.